Till Maija Konstenius, PhD, leg. psykolog, enhetschef, NPM/Magnus Huss, Beroendecentrum Stockholm

DEL II
Begäran om korrigering och klargörande av Hågastudien – en offentlig utredning

22 juni 2014

Då varken Socialstyrelsen, andra berörda myndigheter, politiker eller media har fått korrekta data och en begriplig redovisning av denna avgörande studie, skickas en kopia till alla berörda, som också ska få det kommande svaret från Beroendecentrum.

Jag tackar för att en korrigering av de felaktiga uppgifterna om ***tid till första återfall i missbruk*** i Hågastudien, efter min uppmaning, till sist, efter ett halvår, skickats till Socialstyrelsen. (Nödvändig bakgrund här: http://jannel.se/Korrigering.Haga.pdf)

Tyvärr kan inte Socialstyrelsen, som saknar andra avgörande fakta om studien, förstå dessa uppgifter. Myndigheten måste för att kunna publicera korrekta uppgifter om Hågastudien få de fakta som du antingen inte redogjort för eller presenterat på ett ”ofullständigt” sätt.

Syftet med det här brevet är att få bekräftelse på avgörande uppgifter i studien, så att Socialstyrelsen kan göra en egen bedömning baserad på saklig och fullständig information.

En avgörande faktor inom alla vetenskapliga områden är öppenhet och transparens; alla viktiga *grundläggande* faktauppgifter måste av forskare göras tillgängliga så att andra kan bedöma dem. I annat fall sjunker vi ner till en nivå av auktoritetstro, där myndigheter och media okritiskt för fram av andra selekterade data och slutsatser, som de bara kan skriva av, utan att förstå. Det sistnämnda är situationen med Hågastudien.

Inga av de myndigheter, politiker eller media som lagt Hågastudiens föregivna resultat till grund för sina satsningar och beslut, eller publicerat dessa resultat i rena PR-meddelanden, har haft tillgång till grundläggande oanalyserade data om studien. Man har *bara* haft tillgång till dina och Johan Francks selekterade data och de från dessa dragna slutsatserna. Vad som gör det hela än värre är att varken berörda myndigheter eller media ens har brytt sig om att försöka införskaffa de data som är en förutsättning för en självständig bedömning.

Innan vi går in på vad data i studien *egentligen* säger – och där myndigheter och media ***för första gången*** **får tillgång till ett av de oanalyserade underlagen = de verkliga resultaten i studien** – kan intresserade titta in på hur illa det kan bli när vetenskap förvandlas till PR-verksamhet och auktoritetstro. Under denna länk finns talande exempel på några myndigheters agerande (Socialstyrelsen, Kriminalvården), och på hur media förvandlat ett förväntat kritiskt granskande till en ren PR-verksamhet (Dagens Juridik, Accent (IOGT), Göteborgsposten, SvD http://jannel.se/ExempelMyndigheterMedia.pdf

Det här är det underlag, försöksperson för försöksperson, och provtagning för provtagning (positiva urinprov med spår av narkotika, negativa urinprov utan spår av narkotika, missade urinprov), vecka för vecka, som ger en bra uppfattning om vad som hände i studien. För att kunna läsa det måste man förstå att provtagningarna börjar vecka 3 (av 24) – den första veckan i frihet, efter att försökspersonerna i de allra flesta fall under två veckor på fängelset fått en ökad dos av narkotika (Concerta) oftast upp till skyhöga 180 mg, eller placebo (sockerpiller) ”i

ökad dos". De två första kolumnerna (som ska läsas i omvänd ordning) står för urinprov *ett* (alla droger) och urinprov *två* (bara amfetamin) under den första veckan i frihet. Siffran 1 framför kolumnen står för den grupp som fick metylfenidat (Concerta) och 0 för placebogruppen. Tre olika möjligheter finns för urinproven: 0,00 ett rent prov (negativt) utan spår av narkotika, 1,00 ett (positivt) prov med spår av narkotika, 0,90 ett missat urinprov (personen dök inte upp).

Här är underlaget (som måste skrivas ut för överblick) http://jannel.se/Underlag1.pdf

Vi ska *nu* hålla det här enkelt (innan semestern) och först enbart gå in på de uppgifter som du och Beroendecentrum till Socialstyrelsen försökt korrigera: *tid till första återfall i missbruk* (tid till första positiva urinprov).

Vi kan från *underlaget* se följande *under den första veckan när proven tas* – den *första* veckan efter frigivning från fängelset (som för de flesta blir dag 15 till 29 av studien, då denna inleddes två veckor innan frigivning):

1. För första veckan (i frihet) ser vi för **Concertagruppen** (kolumn två) att **4** personer (av 27) vid första provtagningen lämnar positiva urinprov (återfall i missbruk) och att **2** personer har missade urinprov (vilket i studien också räknas som första återfall i missbruk); vid provtagning två under veckan lämnar **3** andra (nya) personer i Concertagruppen positiva urinprov, **4** andra (nya) personer har missade urinprov. *Sammanfattningsvis* återföll **7** personer ur Concertagruppen i missbruk (lämnade faktiskt positiva prov) *första veckan* och **6** personer hade missade urinprov; 13 personer totalt – eller om man så vill 48 % – i Concertagruppen räknades under den veckan som första återfall.

2. För första veckan (i frihet) ser vi för **placebogruppen** (kolumn två) att **2** (av 27) vid första provtagningen lämnar positiva urinprov (återfall i missbruk) och att **8** personer har missade urinprov (vilket i studien också räknas som första återfall i missbruk); vid provtagning två under veckan lämnar **2** andra (nya) personer i placebogruppen positiva urinprov, **6** andra (nya) personer har missade urinprov. *Sammanfattningsvis* återföll **4** personer ur placebogruppen i missbruk (lämnade faktiskt positiva prov) *första veckan* och **14** personer hade missade urinprov; 18 personer totalt – eller om man så vill 67 % – i placebogruppen räknades under den veckan som första återfall.

3. Vi förstår av det här att 4 personer i placebogruppen hade återfallit i missbruk i och med **provtagning två** och att 18 hade missade urinprov. Vi uppnår medianen (14:e försökspersonen, av 27) för "första återfall i missbruk" vid provtagning två. Vi förstår också av det här att 7 personer i Concertagruppen hade återfallit i missbruk i och med **provtagning två** och att 6 hade missade urinprov. Vi har än inte uppnått medianen (14:e försökspersonen, av 27) för "första återfall i missbruk" vid provtagning två, men gör det vid **provtagning tre** (fjärde kolumnen i underlaget) när ytterligare två (nya) personer i Concertagruppen återfaller i missbruk för första gången.

Vad Socialstyrelsen alltså inte förstått, och som du inte förklarat i redovisningen, är alltså:

- Att 7 av de 27 personerna som fick Concerta hade, enligt underlaget, ett första återfall i missbruk (faktiskt positiva urinprov) under första veckan i frihet.

- Att 6 av de 27 personerna i placebogruppen enligt underlaget inte lämnade något urinprov alls, de ”försvann” från studien innan den ens börjat. Dessa försökspersoner med lång erfarenhet av amfetaminmissbruk kände otvivelaktigt igen att de på fängelset fick sockerpiller och såg ingen anledning att ta sig till kliniken för att få dessa; deras försvinnande räknades *spekulativt* som ett första återfall i missbruk.

- Att du i uträkningen av *tid till första återfall i missbruk* slagit ihop faktiskt positiva prov med saknade prov och på sätt fått en tidsskillnad där placebogruppen ter sig ha en kortare tid till första återfall än Concertagruppen (17 respektive 22 dagar). Upp till medianvärdet (14:e personen) kunde vi dock för ”första återfall” för Concertagruppen hitta 6 missade+*8 faktiskt positiva prov*, och för placebogruppen 10 missade+*4 faktiskt* positiva prov.

- Att du – förutom sammanslagningen av positiva urinprov med missade sådana – räknat *antal dagar* till första positiva prov utan att ta hänsyn till att vi här inte har en kontinuerlig variabel – prov tas bara två gånger i veckan. *Skillnaden i tid mellan grupperna till första positiva urinprov, skulle även med er sammanslagning, med enkelt språk ha beskrivits som den mellan provtagning två och provtagning tre (av totalt 44); en helt försumbar skillnad*.

Inget av det ovanstående kunde Socialstyrelsen förstå av din nu inskickade ”korrigering” av uppgiften om *tid till första återfall i missbruk* till myndigheten, som följer:

> ”Tid (dagar) till första positiva urin för alla droger var signifikant kortare för placebogruppen (Md=**17** dagar, n=27) jämfört med MPH gruppen (Md=**22** dagar, n=27; (U = 239, Z =−2.187, P = 0.028, r = 0.30)” [Betonat här.]

Och vi kommer till de punkter om det här som jag vill att du bekräftar för Socialstyrelsen.

1. Kan du bekräfta att 7 av de 27 personer som fick Concerta (enligt utlämnat underlag) hade ett första återfall i missbruk (faktiskt positiva urinprov) första veckan i frihet.

2. Kan du bekräfta att 6 av de 27 personerna i placebogruppen – medräknade som ”första återfall” (enligt utlämnat underlag) – inte lämnade något urinprov alls, de ”försvann” från studien innan den ens börjat.

3. Kan du bekräfta att det i ditt angivna korrigerade medianvärde ”Tid (dagar) till första positiva urin” ovan (enligt utlämnat underlag) medräknats 8 faktiskt positiva prov för Concertagruppen gentemot 4 faktiskt positiva prov för placebogruppen, och 6 missade prov för Concertagruppen gentemot 10 missade för placebogruppen.

Ser fram mot att du ger en klargörande bekräftelse på dessa tre punkter.

Vänliga hälsningar

Janne Larsson
skribent